

Sadašnjost i perspektive odnosa domovina i iseljeništvo

dr. sc. Marin Sopta

Iseljavanje iz Hrvatske od sredine 19. do početka 21. stoljeća (procjena)

RAZDOBLJA	PROCIJENJENI BROJ ISELJENIH
1. Prekomorsko iseljavanje od sredine 19. st. do Prvoga svjetskog rata	350 000
2. Prekomorsko iseljavanje između Prvoga i Drugoga svjetskog rata	100 000
3. Iseljavanje u europske zemlje od sredine 19. stoljeća do Prvoga svjetskog rata	16 000
4. Iseljavanje u europske zemlje između Prvoga i Drugoga svjetskog rata	9000
5. Europsko i prekomorsko iseljavanje povezano s Prvim svjetskim ratom	100 000
6. Europsko i prekomorsko iseljavanje povezano s Drugim svjetskim ratom	250 000
7. Ekonomska i druga emigracija u razdoblju 1946.–1991.	350 000
8. Iseljavanje u razdoblju 1991.–2001.	190 000
UKUPNO OD SREDINE 19. DO POČETKA 21. STOLJEĆA	1 365 000

- Glavni razlozi masovnog iseljavanja Hrvata iz domovine bili su uglavnom političkih i ekonomski (ne)prilika koji su vladali u to vrijeme u zemlji.
- Kao što se može zaključiti iz prikazane tablice, Hrvatska u zadnjih par stotina godina profitira na izvozu radne snage.

- Na osnovu službenih podataka Svjetske banke godišnje novčane pošiljke hrvatskih iseljenika domovini iznose jednu milijardu i 260 milijuna eura, što znači preko deset milijardi kuna. Ako ovoj sumi dodamo njihove godišnje odmori i posjete u vrijeme Božića, Uskrsa i drugih praznika, kao i investicije u hrvatsko gospodarstvo naročito turizam onda cifra iznosi preko dvadeset milijardi kuna, što čini 3.5 do 5% državnog proračuna.

- Na osnovu ovih podataka i ako uzmemo u obzir njihov doprinos od početka domovinskog rata onda tvrdim da su hrvatski iseljenici jedini pravi iskreni prijatelji Hrvatske u svijetu.
- U počecima stvaranja države odnosno pojedinih ministarstva hrvatski iseljenici su na primjer u Ministarstvu vanjskih poslova imali 18. veleposlanika i generalni konzula, plus drugih djelatnika, što je iznosilo oko 20% ukupnog broja zaposlenika.
- Prvih šest sedam godina bili su najveći ulagači u hrvatsko gospodarstvo.
- Veliku ulogu odigrali u naoružavanju hrvatske vojske kao i aktivnom sudjelovanju u domovinskom ratu.

- Hrvatsko iseljeničtvo to jest njegova povijest predstavlja naj-neistraženiji dio moderne hrvatske povijesti.
- Pomanjkanje ozbiljnog znanstvenog i stručnog istraživanja u problematici migracija i iseljeničtva, naročito politička, ekonomska i socijalna iskustva u zemljama u kojima žive.
- S tim istraživanjima treba informirati javnost kako bi se stvorila pozitivna klima za dolazak što većeg broja iseljenika.
- Na osnovu spomenuti istraživanja stvoriti programe za njihovu integraciju i reintegraciju u hrvatsko društvo.

- Postavlja se pitanje da li je Hrvatska dirnula dno, odnosno da li je Hrvatska postala ekonomska kolonija zbog svojih dugova? Kako se osloboditi dužničkog ropstva?
- Duhovna i moralna kriza društva koja postavlja pitanje
- Da li smo spremni ući u koštac kako bi postigli materijalnu i mentalnu obnovu i neovisnost?

- Skoro pola hrvatskog gospodarstva je javni sektor.
- Nepotizam i klijentizam su postali velike prepreke za razvoj modernog društva.
- Ova dva elementa su doprinijeli da je naše društvo postalo zatvoreno i neučinkovito, a iznad svega umreženo.
- U prošlosti smo imali diktaturu partije, a danas klijentizam stranaka nad djelovanjem javnog sektora.

- Hrvatska treba drastične promjene ako želimo napredovati. U prvom redu znanje i stručna spremnost trebaju biti u prvom redu. Međutim uz to treba promijeniti načini odnos prema radu, zahtijevati i razvijati otvorenost i osjećaj odgovornosti koji postoji u razvijenom svijetu
- Naši iseljenici mogu sve to ponuditi, usudim se reći i više od toga.
- Hrvatskoj trebaju:
- Znanje, radna disciplina, vještine iskustva pravne države, prihvaćenje rizika

- U ovom trenutku u redovima hrvatskih iseljenika vlada velika apatija i nepovjerenje prema državnoj politici koja se od 2000 godine vodi prema njima.
- Da bi se povratilo izgubljeno povjerenje politička i ekonomska elita Hrvatske mora kristalno jasno kroz strategiju i konkretne programe poslati svojim iseljenicima poruku da je ono potrebno u izgradnji moderne Hrvatske.
- Pod hitno treba uključiti iseljeničtvo u razvojnu strategiju Republike Hrvatske.

- Uključiti više povratnika naročito onih koji su stekli svoje obrazovanje i visoke diplome na prestižnim svjetskim sveučilištima.
- Promijeniti strukturu povratka
- Realno za očekivati povratak od 50 do 200 tisuća u periodu od 10. do 20. godina.
- a) Prva, treća i četvrta generacija
- b) Umirovljenici i radna iskustva
- c) Studenti, znanstvenici

PREPORUKE

- Upotrijebiti hrvatsko iseljeništvo da bude most između stranih investitora i Hrvatske.
- Uključiti iseljeništvo u strategiju razvoja domovine
- Promovirati investicije u Hrvatsku (Irski iseljenički fond) jeftinija radna snaga u odnosu na zapad, davanje poreznih olakšica
- Poticati povratak hrvatskih znanstvenika u domovinu, izmjene znanstvenika i pružanje programa koji bi uključili i strane znanstvenike.
- Osmisliti kulturne i socijalne programe za vani koje bi preko diplomatskih predstavništva u suradnji s hrvatskim iseljenicima nastojali ostvariti. Kroz ove programe bi reklamirali Hrvatsku vani i paralelno podigli suradnju domovine i iseljeništva na višu i kvalitetniju razinu.

HVALA NA PAŽNJI